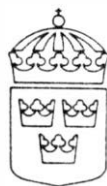

Motion till riksdagen

1988/89:N5

av Lars Norberg m.fl. (mp)

med anledning av prop. 1988/89:37 om finansiering av
hanteringen av visst radioaktivt avfall m. m.

Mot.
1988/89
N5-8

I propositionen föreslås en lag om finansiering och hantering av sådant radioaktivt avfall som uppenbarligen förbisågs när den så kallade finansieringslagen om utgifter för hantering och förvaring av utbränt kärnbränsle m.m. antogs 1981. Detta skedde trots att de i föreliggande lagförslag angivna avfallsmängderna och anläggningarna existerade redan då och ofta redan 1981 var avställda. Ågesta avställdes exempelvis redan 1975 och först nu 13 år senare tar man upp frågan om hur skrotningen skall finansieras. Det är väl att anvariga myndigheter äntligen upptäckt sitt ansvar och vill vidta åtgärder.

Det är naturligtvis oacceptabelt att lasta över på kommande generationer att ta såväl det ekonomiska som materiella ansvaret för att hantera kärnkraftens giftiga avfall, generationer som efter kärnkraftens avveckling år 2010 inte har den minsta glädje av densamma. Att påstå att Sverige blivit rikare genom kärnkraftssatsningen är en stundom odlad fördom, men att Sverige genom haverier i våra egna eller angränsande länders reaktorer plötsligt blir mycket fattigare är en reell risk. Samtidigt gör otvivelaktigt vår kärnkraft genom uranbrytningens följder åtskilliga urinnevånare i Kanada, Afrika och Australien betydligt fattigare.

Miljöpartiet tillstyrker i princip den föreslagna lagen och ser med tillfredsställelse arbetet med att städa upp bland detta gamla skrot. Däremot kan vi inte acceptera att delar av avfallet kan komma att förvaras i den avfallsanläggning som byggts under Öregrundsgrepen. Härom sägs dock intet i propositionen.

Emellertid blir totalomdömet om de åtgärder som regeringen nu föreslår: för sent och för litet. Detta är ett känt mönster i hithörande frågor, ty samma omdöme måste drabba den verksamhet som hittills bedrivits inom den så kallade finansieringslagens ram när det gäller de stora mängderna radioaktivt avfall från den normala reaktordriften. Dagens situation är talande:

	SKB plan 82	SKB plan 88
Total resterande avfallskostnad	32 miljarder	40 miljarder
Fond för avfallshantering	2,3 "	3,9 "

Av fonderade tillgångar den 31 december 1987, 3,9 miljarder, utgjordes dessutom 1,4 miljarder av fordringar på kärnkraftbolagen. Dessutom lär det finnas en förpliktelse att utbetala flera miljarder till det franska bolaget COGEMA som rätteligen borde dragits av från fondens reella värde. Skulle kärnkraften t.ex. på grund av en svår reaktorolycka i vårt land eller i vår

omgivning behöva snabbavvecklas finns inga reserver för att ta hand om det avfall som redan producerats. Kommersiell kärnkraft har dock varit i drift sedan 1972 så vi borde ha kunnat bygga upp betydande reserver. Om kärnkraften är så lönsam som det påstås borde detta ha varit en enkelsak om statsmakterna hade ställt de rätta kraven. Man bör dessutom betänka att tekniska beräkningar av kostnader för verksamhet som är helt ny och oprövad enligt all erfarenhet brukar bli alltför optimistiska. Underskattningar med en faktor två och till och med tre hör inte till ovanligheterna.

Dessa synpunkter manar till försiktighet när det gäller den nu aktuella skrothanteringen. Den beräknade kostnaden ligger på ungefär 1,2 miljarder. I lagförslaget anges att detta skall finansieras av en avgift på all kärnkraftproducerad elenergi på 0,1 öre/kWh. Detta kan beräknas inbringa storleksordningen 60 miljoner per år, och det tar alltså fram till år 2000 innan man har skrapat ihop erforderliga medel om man antar att inflationen blir 0 %. (Man bör i dessa sammanhang räkna med realränta 0 %.) Eftersom avfallet redan nu är överårigt borde ansvaret inför framtiden leda till att man nu snabbt tar igen vad som försumrats. Avgiften bör därför i stället fastställas till 1 öre/kWh. Då bör man på några få år kunna bygga upp en fond som täcker kostnaderna även om dessa är underskattade. Skulle överskott uppstå i denna fond bör medlen kunna komma väl till pass i den andra fonden för hantering av det ordinarie reaktoravfallet. Efter några år när en betryggande reserv har byggts upp bör regeringen ta upp frågan om att avskaffa avgiften.

Alla väntar sig att elpriset kommer att stiga kraftigt under 1990-talet. En höjning med genomsnittligen 0,5 öre per kWh borde inte vara ur vägen, särskilt om man efter några år kan ta bort avgiften. Det är betydligt förnuftigare att ta dessa kostnader nu när elpriset är lågt än i en framtid då det är betydligt högre, liksom det är betydligt ansvarsfullare att nu ta ansvar för gångna försummelser än att skjuta det till en oviss framtid.

Hemställan

Med hänvisning till vad som anförts hemställs

att riksdagen beslutar att 3 § i det framlagda lagförslaget i stället måtte lyda:

3 § Avgiften är 1 öre per år för varje under årets levererad kilowattimme elström.

Avgiften skall betalas till statens kärnbränslenämnd som skall bygga upp en fond i riksbanken för bestridande av verksamhet enligt 1 §.

Stockholm den 11 november 1988

Lars Norberg (mp)

Inger Schörling (mp)

Claes Roxbergh (mp)

Mot. 1988/89

N5